

'Noi dăunători ai culturilor ornamentale și fructifere amenință Europa'

Автор(и): Боряна Катинова, Централна лаборатория по карантина на растенията

Дата: 10.10.2021 Брой: 10/2021

Euplatypus parallelus (Fabricius) și *Pochazia shantungensis* Chou & Lu 1977 sunt dăunători de o importanță deosebită datorită gamei lor largi de gazde, care include culturi fructifere și ornamentale de importanță economică, larg răspândite în Europa. Datorită riscului ridicat de introducere și răspândire prin comerțul internațional, aceștia sunt incluși în Lista de alertă a noilor dăunători (Alert List) a Organizației Europene și Mediteraneene de Protecție a Plantelor (EPPO).

***Euplatypus parallelus* (Fabricius) (Coleoptera: Curculionidae: Platypodinae)**

Dăunătorul este un gândac ambrozie care se raportează că provoacă o mortalitate ridicată la diverse pomi ornamentali. Specia este asociată cu patogenii fungici din genul *Fusarium*. În Europa *E. parallelus* a fost interceptat de mai multe ori pe materiale de ambalaj din lemn din India, pe cherestea de *Entandrophragma cylindricum* (mahon sapelli) din Congo și pe bușteni de *Tetraberlina bifoliata* din Camerun. Gândacii au fost prinși în capcane plasate în portul La Rochelle (Franța).

Răspândire

E. parallelus este originar din America Centrală și de Sud și s-a răspândit în Africa, Asia și Oceania, probabil prin comerțul cu cherestea. În Asia a fost înregistrat pentru prima dată în anii 1970 în Sri Lanka și de atunci a fost raportat în cea mai mare parte a continentului, cel mai recent în India (2012) și China (pentru prima dată pe insula Hainan în 2016 și în Yunnan în 2019).

Este larg răspândit în:

America de Nord – Mexic, SUA (California, Florida, Hawaii, Texas), America Centrală și de Sud, Caraibe și Oceania (Australia, Papua Noua Guinee).

Africa – Angola, Camerun, Ciad, Congo, Coasta de Fildeș, Guineea Ecuatorială, Gabon, Ghana, Guineea, Kenya, Madagascar, Nigeria, São Tomé și Príncipe, Senegal, Seychelles, Sierra Leone, Africa de Sud, Tanzania, Togo, Uganda, Zair.

Asia – Bangladesh, Brunei Darussalam, Cambodgia, China, India, Indonezia, Laos, Malaysia, Filipine, Arabia Saudită, Singapore, Sri Lanka, Taiwan, Thailanda.

Încă nu a fost detectat în Europa.

Gazde

Specia este polifagă, fără preferințe pentru familii specifice de plante. Atacă 82 de specii din 25 de familii: *Anacardiaceae*, *Apocynaceae*, *Arecaceae*, *Bignoniaceae*, *Bombacaceae*, *Burseraceae*, *Caesalpinaceae*, *Euphorbiaceae*, *Leguminaceae*, *Meliaceae*, *Mimosaceae*, *Moraceae*, *Cecropia*, *Ficus*, *Nyctaginaceae*, *Oleaceae*, *Papilionaceae*, *Pinaceae*, *Polygonaceae*, *Sapindaceae*, *Taxodiaceae*, *Ulmaceae*, *Verbenaceae*.

Dăunează în principal unui număr mare de plante lemnoase tropicale și subtropicale, cum ar fi: *Acacia* spp. (salcâm), *Ficus* spp. (smochin), *Anacardium occidentale* (caju), *Areca catechu* (nucă de betel), *Cocos nucifera* (nucă de cocos), *Eucalyptus* spp. (eucalipt), *Hevea brasiliensis* (arborele de cauciuc), *Khaya senegalensis* (mahon african), *Mangifera indica* (mango), *Persea americana* (avocado), *Tectona grandis* (teak), *Pinus oocarpa* și altele.

Daune

Daunele sunt provocate de adulți și larve, care formează galerii adânc în lemn, și de ciupercile patogene asociate cu dăunătorul. Simptomele externe sunt găurile de intrare pe trunchi și ramuri, care sunt de obicei compactate cu formațiuni albe asemănătoare plutelor. Se observă adesea acumularea de praf de lemn la baza trunchiului copacilor afectați, ofilirea, căderea frunzelor și uscarea întregilor copaci. Pereții interiori ai galeriilor sunt de culoare închisă datorită acțiunii patogenilor fungici simbiotici transmiși de insectă (de exemplu *Fusarium* spp.).

E. parallelus atacă atât plante slăbite și pe moarte (stresate de diverși factori), cât și copaci sănătoși.

Impactul negativ rezultat din dezvoltarea dăunătorului este asociat cu o deteriorare a valorii comerciale a lemnului, o reducere a producției speciilor ornamentale și fructifere și, în cazul infestărilor puternice, cu moartea copacilor.

Biologie

Există informații limitate despre biologia insectei, dar s-au făcut observații asupra ciclului de viață al lui *E. parallelus* pe arborii de cauciuc din Brazilia. S-a stabilit că masculii creează camere de împerechere în care copulează cu o femelă. Aceasta rodește ramificații laterale – galerii – și își depune ouăle în ele în grupuri mici. Larvele se hrănesc și sapă galerii sub scoarță și în lemnul copacilor, care se termină în camere de pupare. În această specie apar mai multe generații suprapuse simultan. Își petrece aproximativ 9 luni din ciclul său de viață în gazdă, în diferitele sale stadii de dezvoltare.

Morfologie

Gândacii adulți au o lungime de 3,8–4,5 mm și sunt de culoare galben-maronie până la maronie, cu elitrele îngustate posterior și puternic alungite, și cu vârfuri mai închise la culoare, maronii.

Răspândire

Nu există informații detaliate despre răspândirea naturală a lui *E. parallelus*.

Este cel mai frecvent transportat cu lemnul, materialele de ambalaj din lemn și plantele gazdă pentru plantare din țările în care dăunătorul este prezent. Specia atacă de obicei plante cu un diametru de peste 10 cm.

***Pochazia shantungensis* Chou & Lu 1977 (Hemiptera: Ricaniidae)**

Specia este clasificată ca invazivă, deoarece afectează exploatațiile agricole și atacă atât pomi ornamentali, cât și fructiferi. Țara de origine este China; este de asemenea răspândită în Republica Coreea. A fost detectată în timpul importului de plante gazdă în Turcia și Franța.

Răspândire

Pochazia shantungensis a fost descrisă pentru prima dată în China în 1977. A fost introdusă în Republica Coreea în 2010 și s-a răspândit rapid de atunci.

A fost detectată pentru prima dată în 2018 în partea europeană a Turciei (ulterior a fost găsită și pe partea asiatică a zonei Istanbul) și în sudul Franței.

Gazde

P. shantungensis este o specie extrem de polifagă, cu înregistrări de atacuri la peste 200 de specii de plante din 81 de familii, printre care reprezentanți ai genurilor: *Acer*, *Aster*, *Ailanthus*, *Albizia*, *Alnus*, *Amorpha*, *Angelica*, *Arachniodes*, *Aralia*, *Boehmeria*, *Bothriochloa*, *Broussonetia*, *Brucea*, *Camellia*, *Capsicum*, *Castanea*, *Chaenomeles*, *Chenopodium*, *Clematis*, *Cornus*, *Corydalis raddeana*, *Corylus heterophylla*, *Cucurbita*, *Diospyros*, *Echinochloa*, *Eleutherococcus*, *Euonymus*, *Ginkgo*, *Helianthus*, *Hibiscus*, *Humulus*, *Ilex*, *Impatiens*, *Juglans*, *Ligustrum*, *Lycium*, *Malus*, *Morus*, *Paulownia*, *Persicaria*, *Phytolacca*, *Polygonum*, *Populus*, *Prunus*, *Pseudoc*